

ПРАВО ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Сабура С.О.

аспірант,

Національний університет «Одеська юридична академія»

ОСНОВНА СКЛАДОВА, ЩО ВИЗНАЧАЄ «ТВОРЧІСТЬ» ЯК ЕЛЕМЕНТ ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ

Актуальність теми не визиває сумнівів, адже творча інтелектуальна діяльність є однією з рушійних сил розвитку цивілізації, умов життя, засобів його поліпшення, а з появою та бурхливим розвитком такого розмаїття засобів комунікації виникає необхідність дослідження теми законодавчого закріплення права на творчість та захист такого права.

Питанням розвитку всіх видів творчості приділяє велику увагу Конституція України.

У ст. 54 Конституція України проголошує, що «громадянам гарантується свобода літературної, художньої, наукової і технічної творчості, захист інтелектуальної власності, їхніх авторських прав, моральних і матеріальних інтересів, що виникають у зв'язку з різними видами інтелектуальної діяльності».

Проголосивши в Конституції гарантування свободи усіх видів творчості, держава послідовно здійснює свою діяльність по встановленню належної системи правових гарантій у даній сфері. До таких мір можна віднести прийняття відповідних нормативних актів в області авторських прав, вступ у міжнародні організації, створення всіляких умов для запобігання правопорушень у сфері авторських прав. Однак навіть вживання зазначених заходів дотепер не дозволяють стверджувати про повну гармонізацію відносин у сфері здійснення і захисту авторських прав.

Цікавим стає пошук та історію появи в законодавстві нашої держави та законодавстві інших держав такої термінології як «творчість», «право на творчість», «творча діяльність» тощо.

Різні правові діячі та вчені, що бралися визначити поняття «творчість» вкладають в його зміст різні складові.

Ярошенко В. В., аналізуючи психолого-педагогічну літературу, відокремлює різні підходи до визначення поняття «творчість»: 1) твор-

чість – вищий прояв активності людської діяльності; 2) творчість – цілеспрямована перетворююча діяльність щодо вирішення суперечностей; 3) творчість – спосіб самоствердження, самовираження, самореалізації; 4) творчість – цілеспрямована діяльність зі створення нових, суспільно значущих цінностей [1].

Творчість – це цілеспрямована інтелектуальна діяльність людини, результатом якої є щось якісно нове, що відрізняється неповторністю, оригінальністю і суспільно-історичною унікальністю. Творчість притаманна будь-якій діяльності людини: технічній, художній, літературній, науковій, виробничій та ін. [2].

Також можна визначити «творчість» як діяльність по створенню неповторних за характером здійснення і результату оригінальних у суспільно-історичному відношення, а не тільки в індивідуальному унікальних матеріальних і духовних цінностей (відкриття нових властивостей і закономірностей, створення цінностей мистецтва, нових зразків техніки і нових видів технології і т. д.) [3].

У всіх цих визначення є, на мою думку, ключові слова «створення нового», інші визначальні позиції мають другорядне значення. Це може бути підтверджено тим фактом, що у наш час, час розвитку та прогресу інтернет мережі, не можна відкидати той факт, що люди створюють багато чого нового: інтернет-сторінки, канали youtube, знаки на товари та послуги та інше, і це зовсім не означає, що ці новинки є якимись унікальними творами та видами технології, адже багато з того, що ми бачимо зовсім не носить характеру унікальності. Це теж творчість і в багатьох випадках саме та творчість, що має бути захищена законодавством.

По яким критеріям ми можемо це визначити? Де починається та «творча» діяльність, на яку виникають авторські права.

На мою думку, якщо розглянути українське законодавство, можна знайти дуже багато прогалин і недоробок, адже ця тема ще не вдосконалена в нашому законодавстві, тому, я так вважаю, і на стопроцентний захист важко розраховувати.

Дослідження основних аспектів у даній сфері дозволить знайти шляхи подолання недоліків, що є в сучасній економічній та законодавчій системі нашої держави. А вирішення цієї задачі на національному рівні є достатньо актуальне, оскільки України поставила перед собою мету стати рівноправним суб'єктом міжнародного співтовариства.

В будь-якому випадку кожна діяльність має завершитися певним результатом, об'єктивованим у певну матеріальну форму або

зафіксованим на певному матеріальному носії. Проте слід мати на увазі, що під правову охорону підпадає будь-який результат наукового пошуку, в тому числі і негативний, незалежно від його суспільної цінності. Результати науково-технічної творчості мають бути не просто реалізовані в певну матеріальну форму (креслення, зразок, опис тощо), а й в установленому порядку визнані відповідним державним органом саме тим результатом, на досягнення якого був спрямований творчих пошук [4].

На мою думку, це ствердження досить адаптоване, тому що ми не можемо відкидати ту велику кількість творів, що зовсім не мають ніякої цінності, а можливо є анти суспільними, але є автор цього «творіння» і відповідно діють норми захисту авторських прав.

З чого починається саме та «творчість», яку захищає закон?

Беручи до уваги вищезазначені визначення, на мою думку, «творчість» починається саме із створення нового. Що має відбуватися потім? Ця так звана новизна повинна попасти у суспільство або достатньо просто створити? Чи є оприлюднення визначальною дією автора, щоб захистити своє «творіння» законом?

Якщо проаналізувати норму п. 1 ст. 3 Закону України «Про авторське право і суміжні права» можна дійти висновку, що оприлюднення є обов'язковим, адже в зазначеній статті Закону зафіксовано, що дія цього Закону поширюється на різні види творів та робіт, а зокрема і творів «незалежно від місця їх першого оприлюднення (або не оприлюднені, але знаходяться в об'єктивній формі на території України), авторами яких або особами, яким належить авторське право і (або) суміжні права на них, є фізичні особи, які є громадянами України або не є її громадянами, але мають постійне місце проживання на території України, або юридичні особи, які мають місцезнаходження на території України» [5].

На мою думку, дуже важливо для автора та суб'єкта реалізації своїх творчих здібностей знання хоча б основних аспектів захисту свого права на творчість, це дає змогу створити саме те суспільство, що може не тільки створювати щось нове, але і не порушувати прав інших «творців». Вивчення аспектів виникнення та захисту права на творчість дає змогу і практикуючим правознавцям застосовувати відповідні юридичні норми, і навіть органам законодавчої влади усунути прогалини в законодавстві про інтелектуальні права особистості і допомогти суспільству у розвитку своїх інтелектуальних здібностей.

Список використаних джерел:

1. Ярошенко В.В. Развитие профессионального творчества государственных служащих средствами акмеологических технологий: дис. – 2007. – С. 13-14.
2. Режим доступу: http://yurist-online.com/ukr/uslugi/yuristam/literatura/chiv_pravo/098.php.
3. Пізнання і творчість: Режим доступу: <https://daviscountydaycare.com/pznannya-yak-vdobrazhennya-djsnost/38-pznannya--tvorchst.html>.
4. Підпригора О.А. Цивільне право: підручник для студентів юридичних вузів та факультетів. – К.: Вентурі., 1997. – С. 419.
5. Закон України «Про авторське право і суміжні права»: Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/3792-12/print>.

Степенко А.В.

студент,

ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК»

ПРОБЛЕМАТИКА ФОРМУВАННЯ ВИЩОГО СУДУ З ПИТАНЬ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Одним з позитивних моментів судової реформи, яка провадилась на теренах України в останні роки, є створення Вищого суду інтелектуальної власності, що відбулось після видання Президентом України Указу «Про утворення Вищого суду з питань інтелектуальної власності» (далі ВСПІВ) з місцезнаходженням у місті Києві [3]. Утворення ВСПІВ як одного з вищих спеціалізованих судів передбачено новою редакцією Закону України «Про судоустрій і статус суддів» [2], що була прийнята після внесення змін 02 червня 2016 року до Конституції України в частині правосуддя [1].

Пашковська Т. слушно відмічає, що спеціалізовані суди з інтелектуальної власності успішно функціонують, зокрема, у Німеччині, Австрії, Швейцарії, Великобританії тощо. Це позитивно вплинуло на якість та строки розгляду справ такої категорії у згаданих країнах [5].

Утворення ВСПІВ однозначно має ряд позитивних моментів. Зокрема, це забезпечить ефективний та більш швидкий розгляд справ з інтелектуальної власності, незважаючи на наявність спеціалізації у господарських судах, а також це сприятиме застосуванню однакової судової практики вирішення спорів з питань інтелектуальної власності. Адже сьогодні справи з інтелектуальної власності розглядаються судами різних юрисдикцій, що призводить до різного застосування одних і тих